

Cognition, Communication, Discourse, 2025, 31, 45-65

<https://periodicals.karazin.ua/cognitiondiscourse>

<https://doi.org/10.26565/2218-2926-2025-31-4>

Рукопис надійшов 2.10.2025; отримано після доопрацювання 20.11.2025;
прийнято до друку 24.11.2025; опубліковано онлайн 25.12.2025

ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНИЙ MEM “ONE DOES NOT SIMPLY”: СХЕМИ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Олена Нефьодова

кандидат філологічних наук,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

(майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна);

e-mail: olena.nefyodova@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7328-8709>

Як цитувати: Нефьодова, О. (2025). Інтертекстуальний мем “One does not simply”: схеми концептуальної інтеграції. *Когніція, комунікація, дискурс*, 31, 45-65. <https://doi.org/10.26565/2218-2926-2025-31-4>

Анотація

Метою статті є розширення аналітичного та експланаторного потенціалу теорії інтертекстуальності за рахунок застосування принципів та методології когнітивно-дискурсивної лінгвістики для врахування когнітивних механізмів встановлення міжтекстових зв'язків при формуванні інтертекстуально активних мультимодальних текстів та їхнього життєвого циклу. У дослідженні зроблена спроба відмовитись від суто описового підходу до аналізу текстів і натомість на прикладі інтертекстуально активного мультимодального тексту мему-макрокартинки “One does not simply” розглянути, які механізми концептуальної інтеграції та в який спосіб визначають процеси формування, інтертекстуального побутування, нарощування, занепаду та розпаду мему, та які саме вербальні/невербальні структури маніфестують такий процес смислотворення. Для досягнення поставленої мети в роботі пропонується та тестується процедура комплексного аналізу мультимодального мему-макрокартинки на всіх етапах його життєвого циклу в мережах, яка передбачає 1) дослідження лінгвального та екстралінгвального контексту утворення мему; 2) виділення його типологічних структурно-семантичних, мультимедійних та інших ознак та їхнє прототипування; 3) аналіз когнітивних операцій та механізмів концептуальної інтеграції, які формують прототипові структурно-семантичні ознаки мему та процеси смислотворення і інтертекстуальні зв'язки; 4) розгляд трансформації виявлених прототипових ознак на всіх етапах. Застосування запропонованої методики для аналізу формування та побутування мему-макрокартинки “One does not simply” виявило багатоетапність процесу концептуальної інтеграції, внаслідок якого утворюється досліджуваний мем, феномен смислотворення завдяки прямому та зворотньому мапуванню інтегрованих ознак, нарощування отриманої інтегративної структури завдяки снігоклонуванню та іншим трансформаціям та втрата мемом своєї мультимодальності та прецедентності на кінцевому етапі життєвого циклу. Проведений аналіз продемонстрував, що вербальні та невербальні компоненти структури мему-макрокартинки не є випадковими та відбивають глибинні процеси концептуальної інтеграції і пристосовані до інтертекстуального побутування.

Ключові слова: інтертекстуальність, концептуальна інтеграція, макрокартинка, мем, мультимодальність, прецедентний текст.

1. Вступ

На сучасному етапі розвитку комунікації одним із найяскравіших повсюдних мультимодальних текстів є інтернет-мем. Попри активний дослідницький інтерес, який стосується, передусім, когнітивних аспектів формування мемів (див., наприклад, роботи Barczewska, 2020; Bondarenko, 2020, 2021; Majdzińska-Koczorowicz & Ostanina-Olszewska,

2024; Zenner & Geeraerts, 2018), інтертекстуальні та лінгвостилістичні фактори формування мемів та їхній життєвий цикл потребує більшої уваги з точки зору когнітивної лінгвістики та теорії інтертекстуальності / інтермедіальності / прецедентності (надалі – теорії інтертекстуальності).

Водночас, у більшості наявних дослідницьких робіт в галузі теорії інтертекстуальності як вітчизняних (див., зокрема, Bilovus, 2003; Merkotan, 2016; Petrenko, 2021; Solovyova, 2022; Velykoroda, 2012), так і зарубіжних авторів (див., зокрема, Barthes, 1975; Piégay-Gros, 2022; Riffaterre, 1984), загалом спостерігається сфокусованість на описовому підході до міжтекстових зв'язків та наслідків актуалізації прецедентних феноменів в досліджуваному тексті. Такий дослідницький ракурс знижує експланаторний потенціал теорії інтертекстуальності і обмежує можливості її застосування на теренах панівної в сучасній лінгвістиці когнітивно-дискурсивної парадигми. Описовий підхід, притаманний теорії інтертекстуальності, фокусує її ресурси передусім на дослідженні розмаїття окремих текстів, у той час, як її методологічні засади потребують узгодження в річищі сучасної когнітивно-дискурсивної парадигми.

Застосування описового підходу до дослідження інтертекстуальних зв'язків зумовлює розгляд тексту “*One does not simply*” як локусу актуалізації відбитків попередніх (прецедентних) текстів, які утворюють інтертекст, що набуває багатьох форм: цитати, алюзії, ремінісценції, прецедентні оніми тощо. Результатами описових досліджень переважно стають номенклатури та класифікації виявленого інтертексту та інтертекстуальних взаємодій: наприклад, п'ятичленна номенклатура типів міжтекстових відносин (за концепцією Genette, 1997) або концептуально аналогічна їй семичленна номенклатура (за концепцією Miola, 2014) та ін. У межах описової концепції інтертекстуальності основною властивістю інтертекстуальних відносин стає їхня суб'єктивність: залежність кількості та номенклатури виявленого в такому тексті інтертексту від натренованості сприйняття та ерудиції реципієнта тексту. Очевидно, що в річищі описової концепції інтертекстуальності неможливо виділити універсальну одиницю/ї аналізу та дослідити глибинні механізми міжтекстових взаємодій, які зумовлюють все розмаїття проявів інтертекстуальності. Натомість у вітчизняних описових дослідженнях інтертекстуальності простежується тенденція ставити за мету здійснення атрибуції виявленого інтертексту та побудову його класифікації за жанровим, хронологічним, тематичним, функціональним критерієм тощо (див., наприклад, дослідження Korolyova, 2012; Merkotan, 2016; Sakharuk, 2011; Solovyova, 2022 та ін.). У роботах зарубіжних авторів описовий підхід до дослідження інтертекстуальності набуває форм докладного лінгвостилістичного аналізу окремого твору (див., наприклад, Barthes, 1981; Riffaterre, 1981). Попри цінність описових досліджень для вивчення окремих текстових творів та творчого доробку їхніх авторів, такий ракурс аналізу інтертекстуальних відносин не враховує їхні загальні глибинні механізми, натомість фокусується на розмаїтті наслідків їхньої дії.

Відмінністю теоретичного підходу в цій роботі є розгляд інтертекстуальності не емблематично, а як когнітивно обумовленого комунікативно опосередкованого потенціалу, що уможливорює утворення та актуалізацію прецедентних феноменів в процесі створення дискурсу (визначення останнього див. (Shevchenko, 2006)). Дослідити механізми встановлення міжтекстових зв'язків, та їхню реалізацію в комунікації можна на теренах когнітивно-дискурсивної парадигми в лінгвістиці, першими розробниками якої стали зокрема Дж. Лакофф (Lakoff, 1987), Р. Ленекер (Langacker, 1987), Ч. Філмор (Fillmore, 1982), Ж. Фокон'є та М. Тернер (Fauconnier & Turner, 2002). Когнітивна лінгвістика постулює, що в основі будь-яких мовленнєвих процесів, зокрема встановлення міжтекстових зв'язків, лежать цілісні концептуальні структури взаємопов'язаних елементів, що зберігають та впорядковують мовні та позамовні знання. Водночас, теорія дискурсу наголошує, що такі когнітивні структури втілюються в мовленні, зануреному в контекст, визначеному окремими фізичними, ментальними та соціально-культурними факторами (Langacker, 2001, p. 145). Таким чином,

когнітивно-дискурсивна парадигма у застосуванні до теорії інтертекстуальності надає їй можливість вийти за межі літературознавчого і лінгвостилістичного аналізу, сфокусованого виключно на передумовах та наслідках міжтекстових взаємодій вербальних текстів, та досягнути весь цикл утворення та функціонування окремих інтертекстуальних / інтермедіальних / прецедентних феноменів. Когнітивно-дискурсивний ракурс теорії інтертекстуальності дозволяє розглядати міжтекстові зв'язки як когнітивно-дискурсивний феномен, різновид комунікативних та пізнавальних процесів, опосередкованих мовою.

Такий методологічний поворот теорії інтертекстуальності означає, що у фокусі інтертекстуального аналізу знаходяться:

- 1) вербальний або мультимодальний фрагмент, представлений мовленнєвими одиницями та/або мультимодальними структурами, який актуалізує відповідні прецедентні феномени як концептуальні структури (лінгвостилістичний/мультимодальний аналіз);
- 2) концептуальні сутності (прецедентні феномени та ін.) і механізми їхньої взаємодії (аналіз на теренах теорії концептуальної інтеграції);
- 3) мінімальний потрібний вербальний та екстралінгвальний контекст ситуації актуалізації відповідного прецедентного феномену в комунікації (дискурсивний аналіз);
- 4) контекст відповідної лінгвокультури та художньої (літературної/кінематографічної/образотворчої тощо) традиції, в межах якої відбувається встановлення міжтекстових зв'язків, який формує їхню значущість (лінгвокультурологічний, літературознавчий тощо аналіз).

Таким чином, традиційна методика інтертекстуального аналізу має трансформуватись відповідно до нової когнітивно-дискурсивної методології теорії інтертекстуальності, яка все ще знаходиться в процесі формування.

У дослідженні перевіряється *гіпотеза*, що формування та інтертекстуальне побутування мультимодального тексту, зокрема мему, спирається на когнітивно-комунікативні механізми, які визначають доступні для безпосереднього спостереження лінгвостилістичні та мультимодальні структури такого тексту.

Об'єктом аналізу є мем-макрокартинка “*One does not simply*” як учасник та осередок реалізації інтертекстуальної взаємодії на різних етапах свого життєвого циклу, а **предметом** – схеми концептуальної інтеграції, які формують його прототип та варіанти, а також вербальні та невербальні складники таких мемів як актуалізатори дії означених механізмів.

Метою дослідження є встановлення схем концептуальної інтеграції інтертекстуального мультимодального мему “*One does not simply*” на базі теорії інтертекстуальності шляхом застосування принципів та методології когнітивно-дискурсивної лінгвістики для врахування когнітивних механізмів встановлення міжтекстових зв'язків при формуванні інтертекстуально активних мультимодальних текстів та їхнього життєвого циклу.

Завдання дослідження відповідають пунктам запропонованим в статті методики аналізу:

- 1) дослідити та узагальнити лінгвальний та позалінгвальний контекст формування відповідного мультимедійного текстового продукту;
- 2) виявити перший/і варіант/и мему і сформулювати корпус матеріалу дослідження;
- 3) виділити та систематизувати типологічні структурно-семантичні, мультимедійні та когнітивні ознаки досліджуваного мему і встановити їхній прототип;
- 4) шляхом аналізу когнітивних операцій та механізмів блендінгу, які утворили досліджуваний мем і його варіанти, побудувати схеми процесів концептуальної інтеграції;
- 5) відстежити трансформації прототипової структури мему протягом його інтертекстуального побутування на всіх етапах життєвого циклу, зокрема при зміні мемом середовища побутування;
- 6) узагальнити отримані дані, сформулювати висновки дослідження.

Матеріал дослідження представлений корпусом із 50 прикладів снігоклонів (від англ. “*snowclone*” – добре відомі фрази, наприклад, цитати або прислів'я, які змінюються багатьма мовцями в усній та/або письмовій комунікації (Oxford Learner's Dictionary)) та трансформацій

Інтернет-мему макрокартинки “*One does not simply*”, утворених на матеріалі мультимодального кіномонологу Боромира (*Boromir*), персонажа роману британського письменника Дж.Р.Р. Толкіна “*Lord of the Rings*” (Tolkien, n.d.) у виконанні актора Шона Біна (*Sean Bean*) з однойменної екранізації продюсера та режисера П. Джексона (Jackson, 2001), отриманих методом суцільної вибірки з веб-сайтів Meming Wiki, Medium та мережі Інтернет. Окремий корпус складається із прикладів назв наукових статей різної тематики, в яких актуалізується прецедентне висловлення “*One does not simply*”. Вибір матеріалу зумовлений високою прецедентністю обраного мема-макрокартинки для англомовної лінгвокультурної спільноти, що засвідчується великою кількістю її снігоклонів та їхньою активною циркуляцією в інтернет-комунікації приблизно з 2004 р. і дотепер, а також лаконічним мультимодальним форматом, зручним для проведення запланованого аналізу.

Запропонований дослідницький підхід, сформований на теренах когнітивно-дискурсивної теорії інтертекстуальності забезпечує перспективність подальшої розробки цієї тематики, адже дозволяє експлікувати процеси утворення та функціонування всіх складників та продуктів міжтекстових взаємодій: прецедентних феноменів, утворених мультимодальних текстів та інтертексту.

2. Теоретико-методологічне підґрунтя

У когнітивно-дискурсивній теорії інтертекстуальності міжтекстові взаємодії можна розглядати в термінах теорії концептуальної інтеграції, яка експлікує формування та мовленнєву актуалізацію концептуальних структур прецедентних текстів. Залежно від цілей аналізу, прецедентні феномени як концептуальні сутності моделюються як образ-схеми, ментальні простори, лінгвокультурні концепти та інші структури упорядкування та зберігання знань. Такі структури є результатом когнітивно-комунікативної діяльності, зокрема процесів концептуальної інтеграції (Fausconnier & Turner, 2002, р. 40-41, 47-50 та далі), в яких вони також беруть участь як вхідні простори (*input spaces*), а також результатом яких вони стають (*blends*). Для концептуальної інтеграції потрібно щонайменше два вхідні простори, між порівнянними елементами яких утворюються зв'язки – процес, що позначається терміном “*cross-space mapping*” (міжпросторове мапування). Пов'язані співставні елементи вхідних просторів фіксуються в загальному/родовому просторі (*generic space*) і, своєю чергою, мапуються на відповідні елементи вхідних просторів. Відібрані маповані елементи утворюють інтегративний простір (*blend*). На відміну від загального/родового простору, на який мапуються відібрані з вхідних просторів окремі порівнянні елементи, в інтегративному просторі відбувається процес смислотворення – інноваційного емерджентного структурування відібраних та мапованих елементів, коли з мапованих елементів утворюється нова концептуальна структура, яка може знаходити своє втілення також у нових вербальних, невербальних та мультимодальних продуктах. Такі (мультимодальні) текстові продукти концептуальної інтеграції функціонують в стані (потенційно) нескінченного “програвання” та нарощування (*elaboration*), що й зумовлює нескінчену інноваційну полірезультативність процесу концептуальної інтеграції – конструктивну творчість (*construal*) (пор. “прояв нашої здатності розуміти і відображати одну і ту саму ситуацію в альтернативні способи”) (Langacker, 2008, р. 43).

Попри свої креативні витoki та можливість модифікацій, (мультимодальні) текстові продукти концептуальної інтеграції, особливо ті, що на початку свого виникнення вважаються “вірусними”, можуть засвоюватись, стабілізуватись та укорінюватись (*to be entrenched*, див. Fausconnier & Turner, 2002, р. 50) у відповідній лінгвокультурній спільноті, доєднуватись до її корпусу прецедентних феноменів, і, своєю чергою, ставати вхідними просторами для нових операцій концептуальної інтеграції. Такі процеси, що становлять етапи життєвого циклу прецедентно-активного (мультимодального) тексту, який завершується втратою прецедентності та клішованих способів мовленнєвої актуалізації.

Важливо, що для концептуальної інтеграції у вхідних просторах для мапування відбираються лише окремі елементи. Процес відбору здійснюється на підставі основних когнітивних операцій конструювання (*construal*), які можна узагальнити таким чином (Langacker, 2008, p. 55-73; Croft & Cruise, 2004; Krueger, 2018; Bondarenko, 2020):

- 1) увага/салієнтність та фокусування (*"specificity/salience"*, *"focusing"*; стосується рівня точності та деталізації характеристики конкретної ситуації і вибору концептуального змісту для лінгвальної презентації, а також його пріоритизації);
- 2) перспектива (*"perspective"*; передбачає реалізацію певної точки зору (*"vantage point"*);
- 3) оцінювання/порівняння (*"judgement/comparison"*, пов'язані із категоризацією, метафоризацією);
- 4) композиція/гештальт (*"composition/gestalt"* – структурна схематизація, масштаб, обмеженість).

Переважає більшість текстів будь-якої лінгвокультури є мультимодальними, тобто вони є результатом поєднання вербальних та невербальних складників (аудіодоріжки, статичного або динамічного візуального складнику). На сучасному етапі розвитку комунікації, зокрема мережевої, одним з центральних різновидів мультимодальних текстів є інтернет-меми. Спираючись на низку досліджень (Barczewska, 2020; Bondarenko, 2020; Bondarenko, 2021; Majdzińska-Koczorowicz & Ostanina-Olszewska, 2024; Shifman, 2013; Shifman, 2014; Wiggins, 2019), інтернет-мем розумімо як стислий за обсягом мультимедійний текст, який має високу прецедентність (лінгвокультурну значущість, смислову навантаженість, когнітивну та емоційну цінність та активну циркуляцію у спільноті користувачів-комунікантів – вірусність). Серед інтернет-мемів можна виділити окремі жанри, одним з яких є жанр макрокартинки.

Мультимодальні складники мемів можуть бути поєднані в тексті у різний спосіб, проте можна виділити два базові варіанти їхніх взаємодій:

- 1) ілюстровані тексти (термін Дж. Стівенса (Stephens, 1994)), в яких невербальний та вербальний компоненти семантично досить автономні, причому вербальна частина має більшу автономію, а невербальні (образотворчі) елементи тексту виявляються факультативними, відіграють другорядну роль, ілюструючи, дублюючи або несуттєво доповнюючи образи, створені вербально, тобто виконують суто ілюстративну функцію (Р. Барт пропонує для таких зображень термін *"anchorage"* – *"якір"* (Barthes, 1986));
- 2) суто мультимодальні тексти, в яких невербальний та вербальний компоненти утворюють єдине структурно-семантичне ціле та не сприймаються адекватно в ізоляції один від одного, тут невербальний компонент виконує смислотвірну або *"конструктивну"* (Martyniuk, 2025) функцію (в термінах Р. Барта: *"relay"* – *"перемикач"* (Barthes, 1986)).

Мультимодальні тексти мемів демонструють приклади взаємин як першого, так і другого різновидів (див., наприклад, (Barczewska, 2020)), які також можуть змінюватись протягом життєвого циклу мему.

Як суто вербальні, та і мультимодальні тексти, що утворюються внаслідок реалізації механізмів концептуальної інтеграції, мають різний ступінь фіксованості і стабільності, та, відповідно, особливості життєвого циклу і потенціал до еволюціонування. Прецедентний потенціал, особливості та тривалість життєвого циклу мему та напрямки його еволюції не піддаються точному прогнозуванню, проте аналіз фактичного матеріалу може сприяти виявленню основних тенденцій.

Зважаючи на зазначене вище, пропонуємо таку процедуру аналізу життєвого циклу мему як прецедентного мультимодального тексту, який утворюється внаслідок процесів концептуальної інтеграції та має інтертекстуальне, переважно мережеве, побутування:

- 1) дослідження та узагальнення лінгвокультурного / літературного / художнього / історичного / соціального підґрунтя для формування відповідного мультимедійного текстового продукту;

2) збір прикладів мережевого побутування мему з можливістю їхньої хронологічної та жанрово-стилістичної диференціації;

3) виявлення первинного варіанту мему; виділення типологічних структурно-семантичних, мультимедійних та ін. ознак досліджуваного мему (за потреби – з їхньою діахронічною диференціацією) для з'ясування їхнього внеску в конструювання загального смислу; прототипування;

4) аналіз когнітивних операцій та механізмів концептуальної інтеграції, внаслідок реалізації яких утворився відповідний мем та його варіанти, створення схеми відповідної структури концептуальної інтеграції (бленду);

5) відстеження трансформацій прототипової структури мему як на концептуальному рівні, так і на рівні лінгвостилістичної/мультимодальної організації, які відбуваються внаслідок його інтертекстуального побутування протягом всього його життєвого циклу, зокрема при зміні мемом середовища побутування (на матеріалі снігоклонів та істинних варіантів мему);

6) узагальнення отриманих даних, формулювання висновків та їхній порівняльний аналіз з наявними концепціями / висновками.

Результати застосування сформованої процедури аналізу, протестованої на матеріалі корпусу варіантів макрокартинки *“One does not simply”*, наведені нижче.

3. Результати дослідження інтернет-мему *“One does not simply”*

Інтернет-мем *“One does not simply”*, який належить до жанру макрокартинок, за відношенням його вербального та невербального складників є суто мультимодальним текстом. Кількість його варіантів, які циркулюють, та ріпостів, наявність снігоклонів та трансформів свідчить про його високий рівень прецедентності в англomовній мережевій спільноті. Результати лінгвокультурологічного аналізу ситуації формування та побутування мему-макрокартинки *“One does not simply”* доводять його атипово довгий та активний життєвий цикл – понад 21 рік. За даними словників мемів (Memes dictionary, n.d. та Meming Wiki), перший інтернет-мем *“One does not simply”* з'явився на форумах у 2004 р., за три роки після виходу у прокат першої частини кінотрилогії реж. Р. Jackson *“The Lord of the Rings”* – *“The Fellowship of the Ring”* (2001 р.), один з епізодів якої (промова Боромира (Boromir) на нараді в Елронда) надав матеріал для формування цієї макрокартинки. Словники мемів також засвідчують інші стимули подовження життєвого циклу макрокартинки *“One does not simply”*, адже піку популярності цей мем досяг лише в 2012 р., на що вплинув вихід в прокат ще однієї культової стрічки за участі Ш. Біна (Sean Bean) – *“Game of Thrones”*, в якій актор втілював образ візуально аналогічний образу Боромира (Boromir) з першої частини кінотрилогії П. Джексона. Подальшій активній циркуляції досліджуваної макрокартинки сприяв вихід на екрани нового фільму зі всесвіту Середзем'я Дж. Р. Р. Толкіна – *“The Hobbit: An Unexpected Journey”* у грудні 2012 р. Таким чином зміна факторів комунікативної ситуації впливає на інтертекстуальне побутування прецедентного феномену, стимулюючи його комунікативну активізацію або занепад. Саме суттєва прецедентність мультимодальної кінострічки *“The Lord of the Rings”* режисера П. Джексона забезпечила також прецедентність макрокартинці *“One does not simply”* і зумовила їхній зворотний вплив на вихідний твір Дж. Р. Р. Толкіна шляхом мапування окремих ознак на вихідний літературний образ Боромира, який в оригінальному тексті створюється суто вербально:

- (1) *There was a tall man with a fair and noble face, dark-haired and grey-eyed, proud and stern of glance. His garments were rich, and his cloak was lined with fur and he had a collar of silver in which a single white stone was set; his locks were shorn about his shoulders. On a baldric he wore a great horn tipped with silver that now was laid upon his knees.* (J.R.R. Tolkien, “The Council of Elrond” from “The Lord of the Rings”)

Наведений вище вербальний текст лише опосередковано став джерелом формування макрокартинки “*One does not simply*”. Варто зазначити ускладненість та багатоетапність процесу формування досліджуваного мему, який відбиває відповідний процес формування прецедентності: адже прецедентна ситуація кінопромови Боромира відсутня у першоджерелі – епосі Дж. Р. Р. Толкіна “*The Lord of the Rings*” – і є доповненням до цього прецедентного образу. Контекст утворення макрокартинки “*One does not simply*” можна унаочнити на схемі (див. Схему 1), яка демонструє відсутність безпосереднього генетичного зв’язку досліджуваного мему з вербальним першоджерелом.

Схема 1. Генетичний зв’язок джерел утворення макрокартинки “*One does not simply*”.

Макрокартинки можна виділити в окремий жанр мемів, типологічні риси композиційної, візуальної, лексичної та граматичної структури якого забезпечують його впізнаваність. На основі докладного аналізу фактичного матеріалу Е. Zenner та Д. Geeraerts сформували таку схему-прототип характеристик макрокартинки як типу мультимедійного тексту (сірим позначені безпосередньо видимі невербальні частини, чорним – заголовок, невидимий на мемі, проте який передбачається, а білим – аналітичні категорії) (Zenner & Geeraerts, 2018, p. 175):

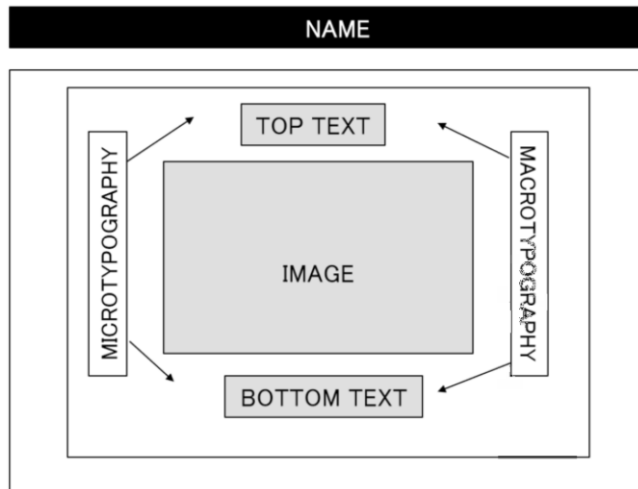

Схема 2. Прототип мему-макрокартинки як мультимодальний конструкт (Zenner & Geeraerts, 2018, p. 175).

Рис. 1. Прототиповий варіант реалізації мему-макрокартинки “One does not simply” (Meming Wiki).

Варіант реалізації мему-макрокартинки “One does not simply” (рис. 1) демонструє актуалізацію всіх базових складників прототипу: 1) відсутність експліцитної назви (*name*); 2) текст на горі (*top text*), надрукований шрифтом Impact великими літерами білого кольору (про прототиповість цього шрифту для мемів див. (Zenner & Geeraerts, 2018, p. 176; Brideau & Berret, 2014)); 3) центральне поле займає фото з фокусом на обличчі (*image*); 4) текст внизу (*bottom text*) оформлений аналогічно тексту на горі. Закономірно, що через незаповненість слота назви макрокартинки (*name*), функцію імені цього мему виконує текст нагорі (*top text*), який займає місце заголовка. Саме тому назва досліджуваного мему-макрокартинки утворена фрагментом безособового заперечного речення без смислового предиката, який перенесено до тексту внизу: “One does not simply” (див., наприклад, словники мемів “Memes Dictionary”, “Meming Wiki” та ін.). Вербальний текст макрокартинки нагорі та внизу займає сильні межові позиції, проте висуненість (*foregrounding*) цих двох частин різна. Сильна позиція нагорі переважає нижню позицію, текст нагорі надає тематичну інформацію і задає структурно-семантичну рамку мему, а текст внизу представляє змінну, рематичну, інформацію, яка забезпечує трансформаційний потенціал.

Як показав аналіз корпусу прикладів, утворення досліджуваного мему-макрокартинки не є процесом суто міметичним: це не просте відтворення кадру кінострічки П. Джексона 2001 р. На прототиповій макрокартинці пальці на правій руці Боромира складені в кільце і супроводжуються підписом “One does not simply // walk into Mordor”. Проте у кінострічці означений примітний жест Боромир використовує на позначення круглого ока Саурона (*Sauron*), головного антагоніста трилогії (пор. вербальний супровід на Рис. 2 (а, б), і цей кадр супроводжується іншим вербальним текстом:

а.

б.

Рис. 2 (а, б). Кадри промови Боромира, на базі яких сформувались (а) вербальний та (б) невербальний складники мему “One does not simply” (Jackson, 2001).

З прикладу 2 транскрибованої аудіодоріжки кінострічки також видно, що зображення та висловлення, на основі яких утворився мем-макрокартинка “One does not simply”, розсинхронізовані, прецедентне висловлення супроводжує непрецедентне зображення Боромира, а його прецедентний образ супроводжується непрецедентним висловленням:

(2) *One does not simply walk into Mordor. Its black gates are guarded by more than just Orcs. There is evil there that does not sleep. And the great Eye is ever watchful. It is a barren wasteland. Riddled with fire and ash and dust. The very air you breathe is a poisonous fume. Not with ten thousand men could you do this. It is folly!* (The Lord of the Rings: the Fellowship of the Ring)

Можна стверджувати, що вибір як зображення, так і вербального складника для утворення мему-макрокартинки “One does not simply” ґрунтується на когнітивній операції салієнтності (*salience*). Жест-кілець з п’яти пальців вмотивований, впізнаваний та привертає найбільшу увагу реципієнта у порівнянні з попередньо використаним жестом (піднятий напіврозкритий кулак). Своєю чергою, салієнтність вербального складника забезпечується авторським топонімом “Mordor”. Укорінений в індоєвропейській мовній традиції, цей топонім походить від давньоангл. лексеми “*mordor*”, яка означала “смертний гріх” (“*mortal sin*”) та пізніше “*murder*” (TolkienGateway, n.d.). Салієнтність забезпечується етимологією та фонетичною і графічною формою написання з великої літери, а також сильною кінцевою межевою позицією в реченні.

Попри поверхневу простоту прототипового мему, його утворення є результатом кількох етапів операцій концептуальної інтеграції, які можна представити низкою схем. Спочатку літературний образ Боромир, зовнішність якого актуалізується в романі Дж. Р. Р. Толкіном вербальним описом (див. приклад 1), перетворюється в екранізації П. Джексона на візуальний завдяки акторському перевтіленню Шона Біна (*Sean Bean*), виконавця ролі Боромира.

На схемі 3 узагальнено процес концептуальної інтеграції двох вхідних просторів (ВП 1 та ВП 2) у генеративному просторі (ГП), кінцевим результатом якого є утворення інтегративного простору (ІП), що формує параметри образу Боромира (і на подальшому етапі процесу концептуальної інтеграції слугує вхідним простором нового бленду).

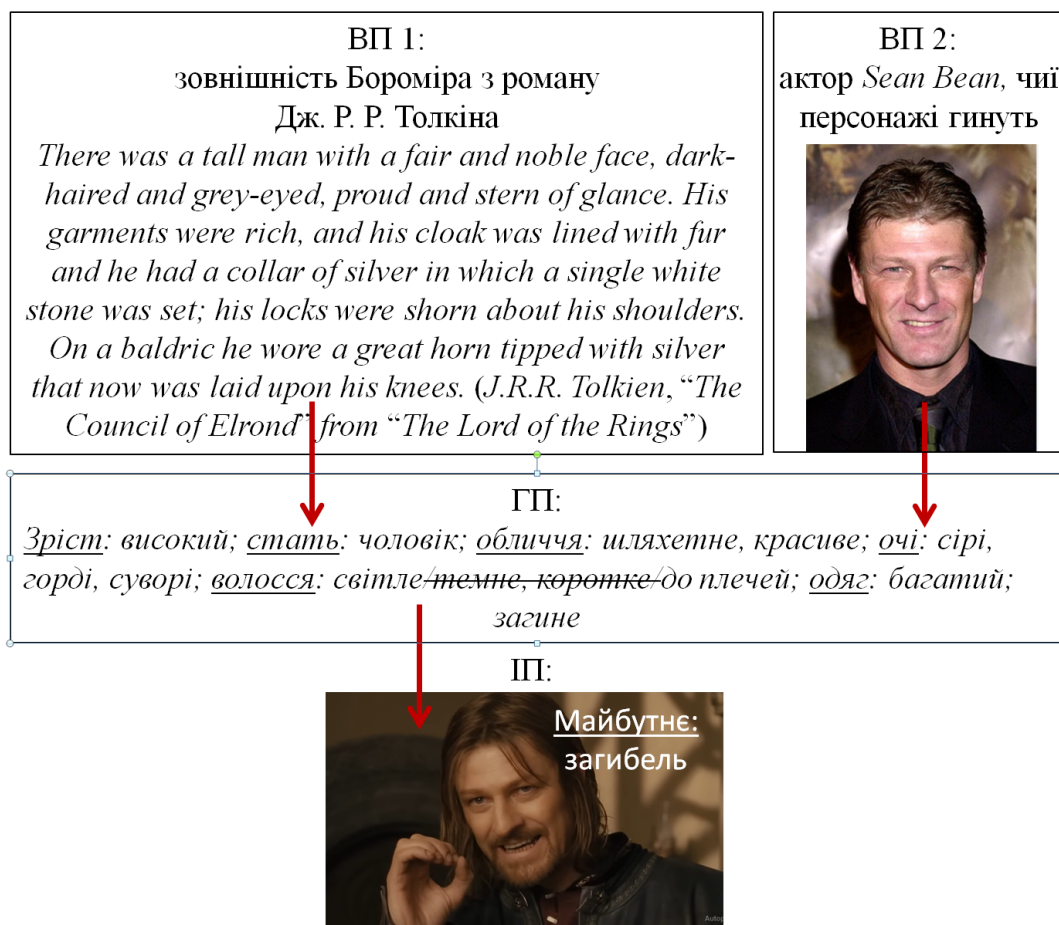

Схема 3. Схема формування прецедентного образу Боромира на матеріалі вербального тексту вихідного твору "The Lord of the Rings" Дж. Р. Р. Толкіна та однойменного мультимодального кінообразу у виконанні актора ІІ. Біна.

Під час інтеграції ВП 1 та ВП 2 окремі їхні порівнянні елементи, що стосуються зовнішньої характеристики прецедентного образу *Boromir*, мапуються на генеративний простір ГП; при цьому категоріально споріднені, але непорівнянні характеристики (відмінний колір волосся) нейтралізуються: "dark-haired" у вербальному першоджерелі vs. світле волосся на фото актора (не вербалізується) викреслені на схемі ГП. Утворення концептуального бленду, який інтегрує одну з провідних характеристик ВП 2 – загибель практично всіх персонажів, яких грає ІІ. Бін, – дозволяє також передбачити загибель Боромира. Цікаво, що процес мапування характеристик виявляється двоспрямованим, адже інтегративний простір формується на підставі ознак, мапованих від двох означених вхідних просторів, проте порівнянні ознаки, маповані на генеративний простір, мапуються в зворотній бік, на вхідні простори, недискриміновано. Це, зокрема, дозволяє ототожнювати актора ІІ. Біна із його персонажем; уявити, що в Боромира з твору Дж.Р.Р. Толкіна світле волосся, а також вмотивовує такі питання, поширені в мережі Інтернет, як "Are Boromir and Ned Stark the same actor?"

Сформований внаслідок описаного процесу концептуальної інтеграції прецедентний образ Боромира стає вхідним простором на новому етапі формування передумов для виникнення досліджуваного мему-макрокартинки "One does not simply", як продемонстровано на схемі 4.

Схема 4. Схема другого етапу формування прецедентного образу Боромира.

На другому етапі концептуальної інтеграції (схема 4) прецедентний образ Боромира, який слугує одним із вхідних просторів (ВП 1), ускладняється в процесі інтеграції мапованих характеристик іншого ВП, представленого образом Саурона (*Sauron*) як несплячого вогняного ока кулястої форми. Основними порівнянними ознаками, які мапуються до генеративного простору, є жест правиці Боромира, яким він ілюструє образ круглого вогняного ока ворога, і референт цього жесту – вогняна куля ока Саурона. Таке мапування уможливорюється завдяки вербальним структурам (безпосереднього вербального коментаря Боромира “*And the great Eye...*”, див. рис. 26) та невербальним структурам (жест-коло Боромира на позначення відповідного референта). Інтегративний простір, що утворюється внаслідок другого етапу процесу концептуальної інтеграції, який створює підґрунтя для формування досліджуваного мему-макрокартинки, уможливорює висновок про те, що частина тіла Боромира (правиця) йому не належить і репрезентує ворога, тож він частково поневолений Сауроном. Ця гіпотеза підтверджується сюжетною лінією як роману, так і його екранізації, коли Боромир правицею

тримає кільце ворога Саурона (ще один колоподібний елемент) на ланцюгу, який водночас символізує поневолення (бажанням мати кільце) та здатність опанувати свій недостойний імпульс.

Сформований внаслідок багаторівневого процесу концептуальної інтеграції прецедентний образ Боромира бере участь у формуванні макрокартинки “*One does not simply*” знову як вхідний простір (ВП 2). З ВП 1 на генеративний простір мапуються дві окремі ознаки: складність завдання, яка в мемі вербалізується усталеним словосполученням “*one does not simply*” (а) та номінацією дії (б).

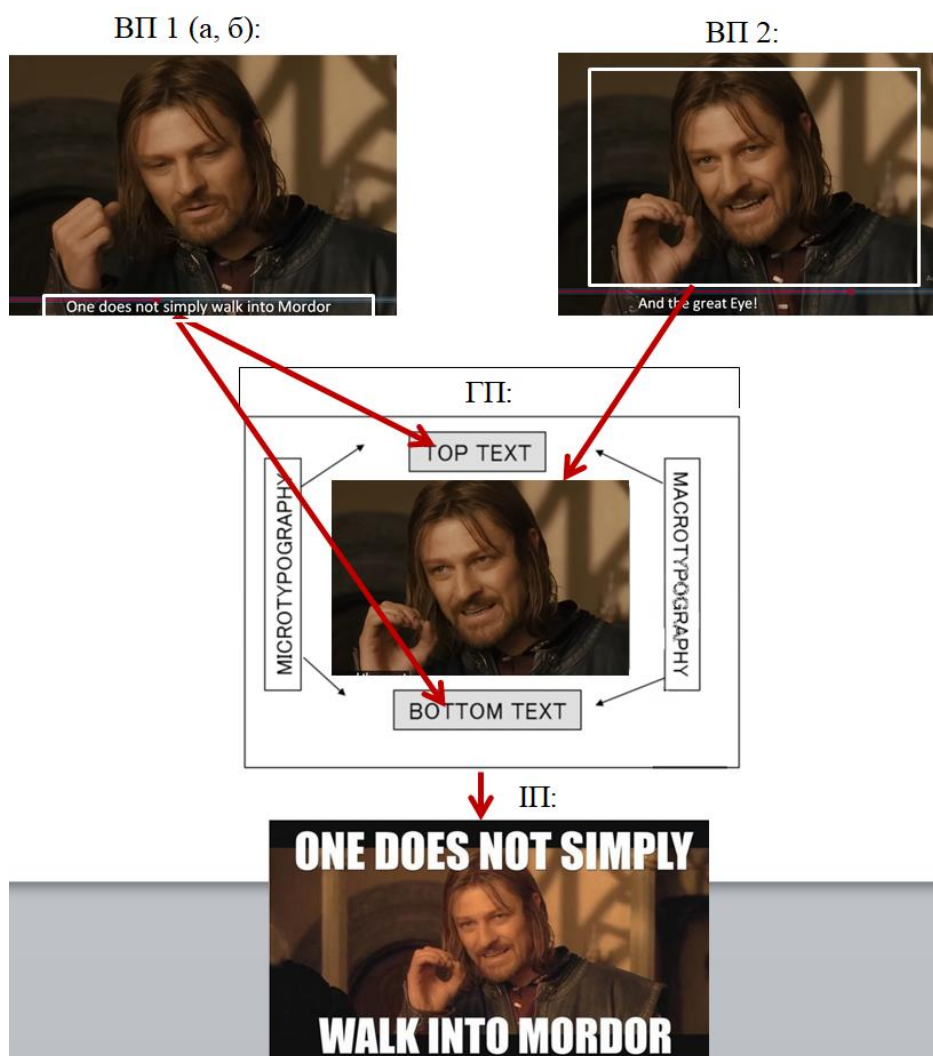

Схема 5. Утворення прототипового мему-макрокартинки “*One does not simply*” внаслідок процесу концептуальної інтеграції.

Проілюстрований схемою 5 процес концептуальної інтеграції застосовує продукти попередніх етапів блендінгу і є спробою синхронізувати відеоряд зі звукорядом і представити їх у прототиповому статично мультимедійному мемі-макрокартинці. У цьому сформованому мемі-прототипі візуальний складник є якорем, що посилює семантику вербального компонента, і водночас реле, яке конструює нове значення (жест-коло – небезпека, вказівка на референт-джерело небезпеки: “*the great Eye*”). Вербальний складник мему-макрокартинки утворюється простим реченням, в якому диференціація вербалізаторів елементів (а) та (б), посилюється композиційним розділенням на текст нагорі та текст внизу. Перша частина прецедентного висловлення, текст нагорі (а) “*One does not simply*” є тематичним, утворює

структурно-семантичну рамку та акцентує важкість завдання, висловленого текстом внизу (в прототиповому мемі – переміщення до смертельно небезпечної ворожої території (б) “*walk into Mordor*”).

Мережеве побутування мемів, зокрема досліджуваної макрокартинки, передбачає їхнє ‘нарощування’ (elaboration) та трансформування, мало обмежене часовими рамками. Переважний спосіб нарощування досліджуваного мему-макрокартинки – заміна одного вхідного простору, а саме трансформація його нижнього текстового поля (б). Зокрема, “*walk into Mordor*” утворює снігоклони, які я розумію як множинні неконгруентні трансформації одного компоненту макрокартинки переважно змінної частини вербального компонента (рис. 3).

Рис. 3. Варіанти-снігоклони прототипового мему “*One does not simply*” із модифікованим нижнім текстовим блоком <https://www.fimfiction.net/blog/132852/one-does-not-simply-memes>

Комплекс процесів концептуальної інтеграції, який лежить в основі утворення досліджуваного мему-макрокартинки “*One does not simply*”, не передбачає конкретних семантичних обмежень щодо змінного елемента, що робить можливості нарощування цієї макрокартинки безмежними. Заміна тексту в нижньому полі макрокартинки “*One does not simply*” відбувається за принципом еквонімії: будь-яка предикативна конструкція, інтегрована до мему замість прототипової “*walk into Mordor*”, набуває контекстуальне семантичне значення “важке завдання” (див. Рис. 3). Процес нарощування автоматизований настільки, що дозволив створити онлайн генератор снігоклонів макрокартинки “*One does not simply*”:

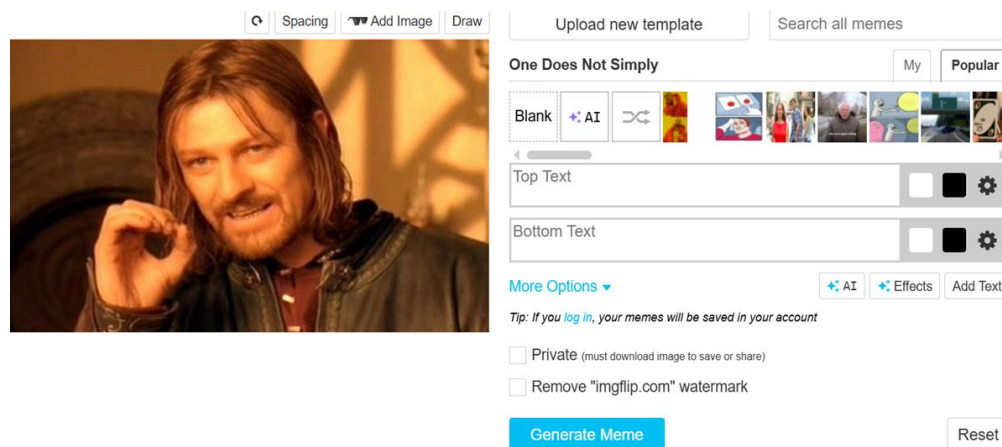

Рис. 4. Генератор варіантів-снігоклонів мему-макрокартинки “*One does not simply*” <https://imgflip.com/memegenerator/One-Does-Not-Simply>

Як підтверджують дані діахронічного аналізу, прототип окремого типу тексту складається поступово. Словниками мемів Memes Dictionary, Meming Wiki та ін. зафіксований один з перших варіантів макрокартинки “*One does not simply*” (Рис. 5) як трансформ прототипового варіанту (Рис. 1):

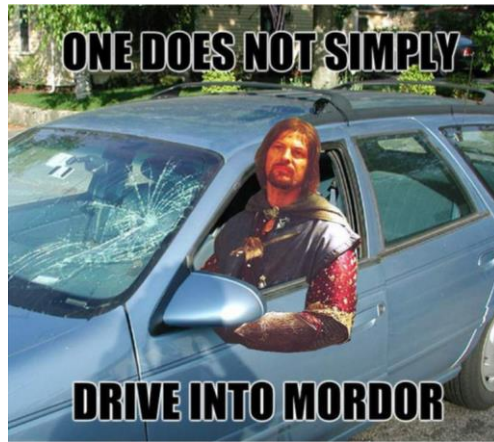

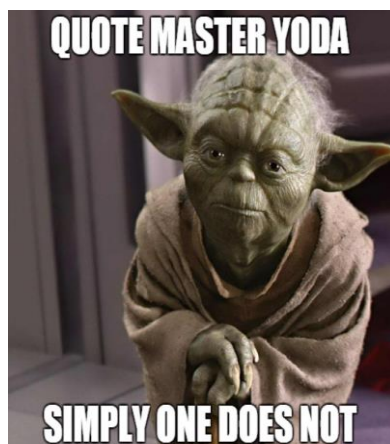
Рис. 5. Один з перших варіантів макрокартинки “*One does not simply*”, зафіксований близько 2004 р. (Meming Wiki).

Макрокартинка, представлена на Рис. 5, утворилась внаслідок інтеграції елементів ВП 1 та ВП 2, відмінних від тих, що мапуються при утворенні прототипового мему. Проте, попри заміну конкретних варіативних ознак, вхідні простори залишаються незмінними (ВП1 – “прецедентний образ Боромира”; ВП2 – “складне завдання”), що забезпечує впізнаванність мему та можливість категоризувати його як варіант макрокартинки “*One does not simply*”. Заміна мапованих ознак ВП2 відповідає за різючу, в окремих аспектах полярну відмінність їхніх невербальних актуалізаторів: колірної гами (чорний колір шрифту на Рис. 5 у порівнянні з білим у прототиповому варіанті на Рис. 1; холодна синьо-зелена кольорова палітра на Рис. 5 у порівнянні з теплим охристим відтінком прототипового варіанту на Рис. 1) та пози персонажу (хоча на обох мемах персонаж повернувся вліво, персонаж із першого варіанту мему ще не демонструє критично важливий для прототипового мему жест, тож не актуалізує ознаку “частково опанований ворогом”). Хоча другорядні невербальні компоненти цього варіанту кардинально відмінні від прототипових, ідентифікацію цього варіанту макрокартинки забезпечує вербальний складник (її лексичний склад та композиційне розташування), а також фотозображення обличчя Боромира у виконанні Ш. Біна, нехай і модифіковане у порівнянні із прототиповим варіантом мему, наведеним на Рис. 1

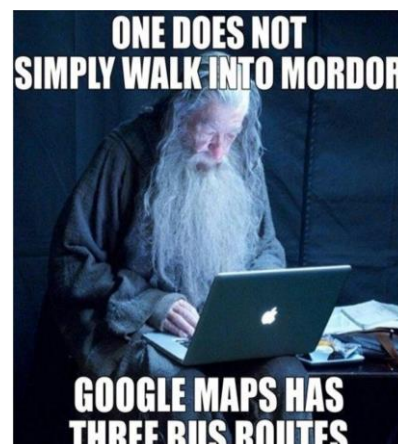
Непрототипові варіанти макрокартинки “*One does not simply*” утворюються при заміні ВП 2, представленого прецедентним образом Боромира, на інший прецедентний образ *Eddard (Ned) Stark*, персонажа серіалу HBO “*Game of Thrones*” у виконанні Ш. Біна (Рис. 5а); *Master Yoda*, персонажа багатосерійної кінопопеї “*Star Wars*” (Рис. 5б); та *Gandalf the Gray*, ще одного центрального персонажа кіноекранізації епосу Дж. Р. Р. Толкіна “*Lord of the Rings*” реж. П. Джексона (Рис. 5в) і відповідною зміною елементу (б) (складна дія) з ВП 1. Утворені мемі-трансформи досліджуваного мему-макрокартинки “*One does not simply*” актуалізують іронію щодо зовнішньої і поведінкової схожості кінообразів Боромира та Старка, створених Ш. Біном; ідіосинкратичного оберненого синтаксису магістра Йоди, який є основною мовленнєвою характеристикою цього образу; та інтеграцією артефактних реалій сучасного світу (ноутбук Applebook, автобусний розклад) у чарівний принципово антитехнократичний світ, який представляє чарівник Гендальф.

<https://www.dictionary.com/e/memes/one-does-not-simply/>

<https://www.dictionary.com/e/memes/one-does-not-simply/>

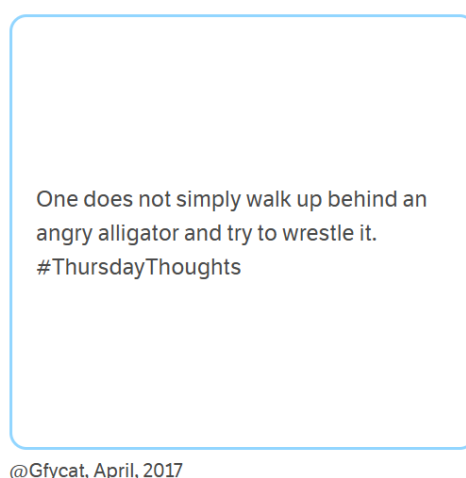

<https://boardgamegeek.com/thread/1141110/one-does-not-simply>

Рис. 5 а, б, в. Непрототипові варіанти макрокартинки “One does not simply”.

Класифікація макрокартинок, аналогічних наведеним на Рис 5, як варіантів мему “One does not simply” уможлиблюється актуалізацією ключових вербальних елементів тексту нагорі, прототиповість якого перетворює його на назву-ідентифікатор цього мему: “One does not simply”, навіть попри зміну розташування (переміщення в центр мему на Рис. 5а, в нижнє текстове поле в мемі на Рис. 5б, розбивку на два рядки в мемі на Рис. 5в). Аналіз трансформованих варіантів досліджуваної макрокартинки дозволяє зробити висновок, що центральним прототиповим елементом мему є саме перша частина прецедентного висловлення-назви “One does not simply”, а не прецедентний образ Боромира.

Ще один трансформований варіант досліджуваного мему утворюється, коли він повністю втрачає невербальний складник і, відповідно, змінює свою типологічну приналежність: з макрокартинки він перетворюється на суто прецедентне висловлення (Рис.6):

@Gfycat, April, 2017

Рис. 6. Трансформація макрокартинки у прецедентне висловлення
<https://www.dictionary.com/e/memes/one-does-not-simply/>

У прикладі на Рис. 6 спостерігається типологічна трансформація макрокартинки “One does not simply” внаслідок нейтралізації невербальних елементів (прототипової композиції, типу та кольору шрифту, макрозображення). Водночас ідентифікувати цей мем, який перетворюється на прецедентне висловлення, можна за вербальним складником – початковим

фрагментом безособового заперечного речення без смислового присудка. Аналіз трансформованих варіантів досліджуваної макрокартинки підтверджує висновок, що прототиповим елементом досліджуваного мему є саме його вербальна складова-назва, що зумовлює напрямок еволюції цього мему впродовж його життєвого циклу.

Слід підкреслити, що після типологічної трансформації на прецедентне висловлення мем *“One does not simply”* здатен змінювати також середовище побутування і тип користувачів. Необтяженість прецедентного висловлення *“One does not simply”* зображеннями дозволяє йому перейти з Інтернет-форумів та соціальних мереж в інші формати письмової комунікації та в усне мовлення. Особливо цікавим видається використання цього прецедентного висловлення в письмовому науковому дискурсі – в заголовках наукових статей різної тематики, зокрема присвячених творчості та мемам (див. приклади 3–5):

- (3) Wu, Z., Weber, T., & Mueller F. (2025). *One does not simply meme alone*: Evaluating co-creativity between LLMs and humans in the generation of humor. *Proceedings of the 30th International Conference on Intelligent User Interfaces*.
- (4) Gonçalo Oliveira, H., Costa, D., & Pinto, A. (2016). *One does not simply produce funny memes!* *Explorations on the Automatic Generation of Internet humor*.
- (5) Zenner, E., & Geeraerts, D. (2018). *One does not simply process memes*: Image macros as multimodal constructions. In E. Winter-Froemel & V. Thaler (Ed.), *Cultures and Traditions of Wordplay and Wordplay Research* (pp. 167-194). Berlin, Boston: De Gruyter.

Наведені приклади 3-5 демонструють, що підстановче прецедентне висловлення *“One does not simply”*, яке виникло внаслідок втрати однойменною макрокартинкою невербального складника, представленого макрокартинкою та відповідними текстовими ефектами, зберігає базовий прототиповий компонент, що утворює його назву, і інтегрується до сильної позиції заголовка тексту на його верхній межі, як і у вихідному мемі-макрокартинці. Проте радикальні трансформації та відхід від прототипу є не лише проявом суттєвої прецедентності та значущості даної структури для відповідної лінгвокультури. Такі трансформації зрештою стають руйнівними. Перетворення на прецедентне висловлення, яке зберігає прототипові компоненти вихідного мультимодального тексту, на основі якого воно сформувалося, стає кінцевим етапом життєвого циклу мему. Неминуча повна втрата зв'язку із першоджерелом (мемом-макрокартинкою *“One does not simply”*) позбавляє це висловлення прецедентності та перетворює його на вільне словосполучення, значення якого утворюється зі значення окремих його мовних елементів і не містить додаткових конотацій.

4. Висновки

Інтеграція теоретико-методологічних можливостей когнітивної лінгвістики та теорії інтертекстуальності для розробки та застосування методики аналізу мультимодальних прецедентних текстів, яка враховує не лише лінгвостилістичний, а й екстралінгвальний контекст та глибинні когнітивні механізми породження, дозволила в цій статті виявити закономірності формування та інтертекстуального побутування прецедентних текстів – мультимодальних мемів протягом всього життєвого циклу, а також їхньої актуалізації вербальними та невербальними структурами.

Результати проведеного аналізу когнітивних та інтертекстуальних процесів, характерних для кожного з етапів життєвого циклу мему-макрокартинки *“One does not simply”*, та способів їхньої актуалізації вербальними та невербальними структурами дозволило зробити такі висновки:

1. Мем-макрокартинка формується внаслідок багатоетапної концептуальної інтеграції на матеріалі як вербальних, так і невербальних джерел. Аналіз механізму та результатів концептуальної інтеграції дозволяє виявити прототипові та непрототипові, базові та факультативні елементи мему як мультимодального тексту, а також спрогнозувати напрямки нарощування та трансформації досліджуваних інтегративних структур і зворотний вплив бленду на вхідні простори.

2. Життєвий цикл мему складається з низки етапів: 1) формування мему та його прототипових ознак; 2) інтертекстуальне мультимодальне побутування з утворенням снігоклонів та трансформів; 3) часткова нейтралізація, про яку сигналізує зміна модусу та контексту існування (як-от перетворення мультимодального мему на мономодальне прецедентне висловлення, яке використовується в нетипових для мемів комунікативних ситуаціях, наприклад, професійного спілкування), втрата окремих складників та редукція до найбільш прототипового елементу, зазвичай вербальної назви; 4) розпад прототипового вербального компонента – перетворення сталої синтаксичної структури на ряд вільно відтворюваних лексем.

3. Результати аналізу доводять, що в основі утворення мему-макрокартинки “*One does not simply*” лежат процеси концептуальної інтеграції (блендінгу). Під час такого мемотворчого багатоетапного блендінгу відбувається мапування окремих ознак вхідних просторів як в прямому напрямку (на генеративний простір), так і в зворотній бік (назад, на вхідний простір), що ускладнює та збагачує процеси смислотворення в цьому мультимодальному мемі. Утворена концептуальна структура макрокартинки зазнає нарощування (*elaboration*), внаслідок якого з’являються її снігоклони та трансформи.

На всіх етапах свого життєвого циклу макрокартинка функціонує в інтертекстуальний спосіб і поступово втрачає окремі компоненти своєї структури за умови стабільності її основного прототипового елементу: вербального тексту, який утворює першу частину прецедентного висловлення “*One does not simply*” і розташовується в сильній позиції нагорі мему; натомість втрата цього тексту призводить до колапсу всього мему.

Перспективи дослідження полягають в поглибленні аналізу процесів та типів формування вітальних зв’язків в процесі концептуальної інтеграції, виділенні та аналізі частотності основних моделей концептуальної інтеграції при утворенні окремих типів мультимодальних текстів, а також у тестуванні запропонованої методики для проведення повноцінного лінгвостатистичного експерименту.

Декларація про конфлікт інтересів

Авторка не має жодних конкуруючих інтересів або фінансової підтримки, про які вона могла б заявити.

Література

- Barczewska, Sh. (2020). Conceptual blends across image macro genres. *Studies in Logic, Grammar and Rhetoric*, 61(1), 7–30. Retrieved from <https://reference-global.com/article/10.2478/slgr-2020-0001>
- Barthes, R. (1986). The rhetoric of the image. In *The responsibility of forms* (pp. 21–40) (R. Howard, Trans.). Oxford: Blackwell. (Original work published 1964).
- Barthes, R. (1975). *S/Z*. New York: Hill and Wang. (Original work published 1970).
- Barthes, R. (1981). Textual analysis of Poe’s “Valdemar”. In R. Young (Ed.) *Untying the text: a post-structural reader* (pp 133–161). London: Routledge and Kegan Paul.
- Bondarenko, I. (2020). *Meme as a story we survive with (based on Internet-memes focused on COVID-19)*. Retrieved November 9, 2025, from <https://www.youtube.com/watch?v=o4zHCgiiUYI> (in Ukrainian).

- Бондаренко, Є. В. (2020). *Мем як історія, з якою ми виживаємо (на матеріалі інтернет-мемів, присвячених COVID-19)*. <https://www.youtube.com/watch?v=o4zHCgiiUYI>
- Bondarenko, I. (2021). Political meme as multimodal aesthetically marked text. In A. Pawelec, A. Shaw, & G. Szpila (Eds.), *Text–image–music: Crossing the borders. Intermedial conversations on the poetics of verbal, visual and musical texts. In Honour of Prof. Elzbieta Chrzanowska-Kluczevska* (pp. 503–524). Berlin: Peter Lang.
- Bilovus, L. I. (2003). *Intertextuality as an innovation modus (based on the creative work of I. Svitlychnyi and V. Stus)* (Doctoral Thesis, Volodymyr Hnatiuk Ternopil State Pedagogical University, Ternopil, Ukraine). Retrieved from <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/84124fe4-9a61-4e56-ad93-125587b6a749/content> (in Ukrainian).
- Біловус, Л. І. (2003). *Інтертекстуальність як модус новаторства (на матеріалі творчості І. Світличного та В. Стуса)* (Дис. ... канд. філол. наук, Тернопільський державний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Тернопіль, Україна). <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/84124fe4-9a61-4e56-ad93-125587b6a749/content>
- Brideau, K., & Berret, Ch. (2014). A brief introduction to Impact: ‘The Meme Font’. *Journal of Visual Culture*, 13(3), 307–313. <https://doi.org/10.1177/1470412914544515>
- Croft, W., & Cruse, D. A. (2004). *Cognitive linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Krüger, R. (2013). A cognitive linguistic perspective on explication and implicature in scientific and technical translation. *Trans-kom. Journal of Translation and Technical Communication Research* 6 (2), 285–314. https://www.trans-kom.eu/bd06nr02/trans-kom_06_02_02_Krueger_Explication.20131212.pdf
- Fauconnier, G., & Turner, M. (2002). *The way we think: conceptual blending and the mind’s hidden complexities*. New York: Basic Books.
- Fillmore, C. (1982). Frame semantics. In Linguistic Society of Korea (Ed.), *Linguistics in the morning calm* (pp. 111–137). Seoul: Hanshin Publishing.
- Genette, G. (1997). *Palimpsestes: literature in the second degree*. Lincoln, NE & London: University of Nebraska Press. (Original work published 1982).
- Korolyova, V. V. (2012). Precedent phenomena in the language of modern poetry. *Scientific Bulletin of the National University “Ostrozka Academia”, Series: Philology*, 29, 8–10. <https://lingvj.oa.edu.ua/articles/2012/n29/5.pdf> (in Ukrainian).
- Корольова, В. В. (2012). Прецедентні феномени в мові сучасної поезії. *Наукові записки Національного університету “Острозька академія”, серія “Філологія”*, 29, 8–10. <https://lingvj.oa.edu.ua/articles/2012/n29/5.pdf>
- Lakoff, G. (1987). *Women, fire and other dangerous things: What categories reveal about mind*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Langacker, R. (2008). *Cognitive grammar: a basic introduction*. Oxford & New York: Oxford University Press.
- Langacker, R. (2001). Discourse in cognitive grammar. *Cognitive Linguistics*, 2, 143–188.
- Langacker, R. (1987). *Foundations of cognitive grammar*. Stanford: Stanford University Press.
- Majdzińska-Koczorowicz, A., & Ostanina-Olszewska, J. (2024). Image-based internet memes as conceptual blends. *Forum Philosophicum: International Journal for Philosophy*, 29(2), 335–350. <https://philpapers.org/rec/MAJIIM-2>
- Martyniuk, A. P., & Huliieva, D. (2025). Translation as gestalt. *Cognition, communication, discourse*, 30, 81–91. <https://doi.org/10.26565/2218-2926-2025-30-05> (in Ukrainian).
- Мартинюк, А., Гулієва, Д. (2025). Гештальтність перекладу. *Cognition, communication, discourse*, 30, 81–91. <https://doi.org/10.26565/2218-2926-2025-30-05>

- Merkotan, L. Yo. (2016). *Precedent texts in the system of intertextuality* (Doctoral Thesis, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, Kamianets-Podilskyi, Ukraine). Retrieved from <https://uacademic.info/ua/document/0416U003003> (in Ukrainian).
- Меркотан, Л. Й. (2016). *Прецедентні тексти в системі інтертекстуальності* (Дис. ... канд. філол. наук, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Кам'янець-Подільський, Україна). <https://uacademic.info/ua/document/0416U003003>
- Miola, R. S. (2014). Seven types of intertextuality. In M. Marrapodi (Ed.) *Shakespeare, Italy and intertextuality* (pp. 13–25). Manchester: Manchester University Press.
- Mordor (n.d.). *Tolkien Gateway*. Retrieved November 5, 2025, from <https://tolkiengateway.net/wiki/Mordor>
- Oxford Learner's Dictionary. (n.d.). Retrieved from <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>
- Petrenko, A. S. (2021). *Precedent phenomena in the titles of modern mass media: sources, structure, reception* (National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of the Ukrainian Language, Kyiv, Ukraine). Retrieved from https://iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/Dysertatsiia_PetrenkoAS.pdf (in Ukrainian).
- Петренко, А. С. (2016) *Прецедентні феномени в заголовках сучасних засобів масової комунікації: джерела, структура, реценція* (Дис. ... докт. філос., Національна академія наук України, Інститут української мови, Київ, Україна). https://iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/Dysertatsiia_PetrenkoAS.pdf
- Piegay-Gros, N. (2022). *Introduction à l'intertextualité*. Paris: Armand Colin.
- Riffaterre, M. (1981). Interpretation and descriptive poetry: a reading of Wadsworth's "Yew-Trees". In R. Young (Ed.), *Untying the text: a post-structural reader* (pp. 103–132). London: Routledge and Kegan Paul. (Original work published 1973).
- Riffaterre, M. (1984). Intertextual representation: on mimesis as interpretative discourse. *Critical Inquiry*, 11(1), 141–62. <https://www.jstor.org/stable/1343294>
- Sakharuk, I. (2011). Typology of precedent phenomena in modern Ukrainian discourse. *Linguistic Studies*, 23, 197–203. http://nbuv.gov.ua/UJRN/lingst_2011_23_46 (in Ukrainian).
- Сахарук, І. (2011). Типологія прецедентних феноменів в сучасному українському дискурсі. *Лінгвістичні студії*, 23, 197–203. http://nbuv.gov.ua/UJRN/lingst_2011_23_46
- Shevchenko, I. S. (2006). Discourse and the cognitive-communicative paradigm of linguistics. *The Language. The Person. The World. Collection of research articles commemorating Prof. M. Kocherhan's 70th anniversary*, 148–156. <https://ekhnuir.karazin.ua/items/2e9fb33b-ca62-4da1-8605-1c58993f4847> (in Ukrainian).
- Шевченко, І. С. (2006). Дискурс і когнітивно-комунікативна парадигма лінгвістики. *Мова. Людина. Світ. До 70-річчя проф. М. Кочергана : зб. наук. статей*, 148–156. <https://ekhnuir.karazin.ua/items/2e9fb33b-ca62-4da1-8605-1c58993f4847>
- Shifman, L. (2013). Memes in a digital world: Reconciling with a conceptual troublemaker. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 18(3), 362–377.
- Shifman, L. (2014). *Memes in digital culture*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Solovyova, T. O. (2022). *Typology and pragmatics of precedent phenomena in Ukrainian-language political discourse in 2014-2019* (Doctoral Thesis, Kryvyi Rih State Pedagogical University, Kryvyi Rih, Ukraine). Retrieved from <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/6471> (in Ukrainian).
- Соловійова, Т. О. (2022). *Типологія та прагматика прецедентних феноменів в українськомовному політичному дискурсі 2014-2019 рр.* (Дис. ... докт. філос., Криворізький державний педагогічний університет, Кривий Ріг, Україна). <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/6471>
- Stephens, J. (1994). *Language and ideology in children's literature*. London : Longman.
- TolkienGateway. (n.d.). Retrieved November 8, 2025, from https://tolkiengateway.net/wiki/Main_Page

- Velykoroda, Yu. M. (2012). *Precedent phenomena in American media discourse (based on "Time" and "Newsweek" magazines)* (Doctoral Thesis, Ivan Franko Lviv National University, Lviv, Ukraine). Retrieved from <https://uacademic.info/ua/document/0413U001289> (in Ukrainian).
- Великорода, Ю. М. (2012). *Прецедентні феномени в американському медійному дискурсі (на матеріалі часописів "Time" та "Newsweek")* (Дис. ... канд. філол. наук, Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, Україна). <https://uacademic.info/ua/document/0413U001289>
- Zenner, E., & Geeraerts, D. (2018). One does not simply process memes: Image macros as multimodal constructions. In E. Winter-Froemel & V. Thaler (Eds.), *Cultures and traditions of wordplay and wordplay research* (pp. 167–194). Berlin, Boston: De Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9783110586374-008>

Ілюстративні джерела

- Imgflip. (n.d.). Retrieved November 5, 2025 from <https://imgflip.com/memegenerator/One-Does-Not-Simply>
- Gonçalo Oliveira, H., Costa, D., & Pinto, A. (2016). One does not simply produce funny memes! *Explorations on the Automatic Generation of Internet humor*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/304827935_One_does_not_simply_produce_funny_memes_-_Explorations_on_the_Automatic_Generation_of_Internet_humor
- Jackson, P. et al. (Producer/Director). (2001). *The Lord of the Rings: the Fellowship of the Ring* [Motion picture]. New Zealand, United States: WingNut Film, New Line Cinema.
- The Lord of the Rings: the Fellowship of the Ring. (n.d.). Retrieved on November 3, 2025, from <https://www.tk421.net/lotr/film/fotr/16.html>
- Memes Dictionary. (n.d.). Retrieved on November 6, 2025, from <https://www.dictionary.com/e/memes/>
- Memming Wiki. (n.d.). *One does not simply*. Retrieved November 5, 2025, from https://en.memming.world/wiki/One_does_not_simply_X
- Rriizzwwaann. (2013, January 4). *One does not simply walk into Mordor* [Video]. YouTube. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=ctCwI9-mbPc&t=28s>
- Tolkien, J.R.R. (n.d.). *The Lord of the Rings: the Fellowship of the Ring*. Retrieved November 4, 2025, from https://ae-lib.org.ua/texts-c/tolkien_the_lord_of_the_rings_1_en.htm (Original work published 1954).
- Wu, Z., Weber, T., & Mueller, F. (2025). One does not simply meme alone: Evaluating co-creaticity between LLMs and humans in the generation of humor. *Proceedings of the 30th International Conference on Intelligent User Interfaces*. Retrieved from <https://arxiv.org/abs/2501.11433>

INTERTEXTUAL MEME “*ONE DOES NOT SIMPLY*”: CONCEPTUAL BLENDING DIAGRAMS

Olena Nefyodova

Candidate of Sciences in Linguistics,
V.N. Karazin Kharkiv National University
(4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine);

e-mail: olena.nefyodova@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7328-8709>

Received October 2, 2025; revised November 20, 2025; accepted November 24, 2025; published on-line December 25, 2025

Abstract

The article aims to expand the analytical and explanatory potential of the theory of intertextuality by applying the principles and methodology of cognitive-discursive linguistics to take into account the cognitive mechanisms of establishing intertextual relations in the formation of intertextually active multimodal texts and their life cycle. The study attempts to transcend the exclusively descriptive approach to text analysis and instead to explore the intertextually active multimodal meme-image macros “*One does not simply*”, to consider the mechanisms of conceptual integration and their effects in the processes of the meme’s emergence, intertextual instantiation, growth, decline and decay, and to elicit and analyse the verbal/nonverbal structures, manifesting such processes of meaning production. To achieve the set goal, the paper proposes and tests a procedure for comprehensive analysis of a multimodal meme-image macro at all the stages of its life cycle, which involves: 1) discovering the lingual and extralingual context of the meme formation; 2) identifying the meme’s typological structural-semantic, multimedia, and other features and prototyping them; 3) analyzing cognitive operations and conceptual integration mechanisms that form the prototypical structural-semantic parameters of the meme and the processes of meaning formation and intertextual bonding; 4) investigating the transformations of the identified prototypical parameters at all the life cycle stages. The application of the proposed methodology for analysing the life cycle of the meme-image macro “*One does not simply*” revealed the multi-stage nature of the conceptual integration process, leading to the emergence of the meme, the emergence of meaning from direct and reverse mapping of integrated features, the elaboration of the resulting integrative structure due to snowcloning and other transformations, and the meme’s loss of its multimodality and precedent potential at the final stage of its life cycle. The analysis demonstrated that the verbal and non-verbal components of the image macro’s structure are not arbitrary: they reflect the core processes of conceptual integration and they are adapted to intertextual existence.

Keywords: *conceptual integration, image macro, intertextuality, meme, multimodality, precedent text.*

Declaration of competing interests

The author has no conflict of interest or funding support to declare.